

roštnina plačana v gotovini.

KMETOVALEC

GLASILO
KMETIJSKE DRUŽBE
V
LJUBLJANI
R. Z. Z. O. Z.

Celoletna naročnina znaša **Din 25**— (za inozemstvo Din 35—).
List izhaja v zimskem času dvakrat, čez poletje enkrat mesečno.
Uredništvo in upravišstvo v Ljubljani, Novi trg št. 3.

Cene oglasom za enkratno objavo:

$\frac{1}{2}$ strani Din 800— in Din 40— oglasne takse $\frac{1}{8}$ strani Din 200— in Din 5— oglasne takse
 $\frac{1}{4}$ strani Din 400— in Din 20— oglasne takse $\frac{1}{16}$ strani Din 100— in Din 2— oglasne takse

Mali oglasi beseda po 50 par in Din 2— oglasne takse

Priloge listu se računajo za vsakih 1000 prilog po 100 Din.

Vsebina: Kmetovalci, izšolajte se! — Ozimna mōra. — Razkuševanje semena. — Več soje! — Žlahtne jagode. — Letošnji pridelek sadja v Dravski banovini. — O slajenju mošta v letošnjem letu. — Ali se tretja kop izplača? — Obnova vinogradov na Dolenjskem in v Beli Krajini. — Gorenjska selekcijska zveza. — O kakovosti ovčje volne. — Rodovniška premovanja. — Naše planinsko sirarstvo. — Gozdne sadike iz banovinskih drevesnic. — Razno. — Muhe so zdravju nevarne. — Vprašanja in odgovori. — Družbene zadeve. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Razno. — Priloga: Vnovčevalec.

Prah in znoj, ki tvorita največkrat umazanost perila,

sta strup za vsako tkanino. Razjedata jo in če ju dodobra ne spravite iz nje, jo predčasno raztrgata. Obilna, gosta in nežna bela pena **Zlatorog-ovega mila** pa obere do vseh potankosti vlakna perila vsake nesnage tako, da dobi zopet svojo prvotno odpornost in sijaj. **Zlatorog-ovo milo** je izdatno in zato poceni. Zahtevajte pri svojem trgovcu izrecno vedno le **Zlatorog-ovo milo!** 91

Semena divje hruške

približno 35 kg hruškovih pečk ima na prodaj, cena po dogovoru: **Rafael Saražin**, v Bistrenici, pošta **Demir-Kaplja** (Vardarska banovina). 102

Tri mrjasce

po 6 mesecev stare ima na prodaj, enega pa zamenja z isto starostjo: **Franc Lončar**, Horjul št. 2 pri Vrhniki. 104

Ekonom-oskrbnik

izvežban v vseh kmetijskih panogah, išče službo za takoj. Dopise na Upravo „Kmetovalca“ pod št. 8. 8

Fige in brinje za žganjekuho

oddaja po najnižji ceni trdka **Ivan Jelačin**, Ljubljana, **Emonska cesta 2**. 54

Stare železne peči

ena večja in ena manjša, ima na prodaj **Kmetijska družba v Ljubljani** — na ogled — **Novi trg 3**. 97

V najem dam posestvo,

14 orolov, kavcije zmožnemu, **Mara Zdovc**, Slov. Konjice št. 4. 101

Kupujem vinsko stiskalnico.

Ponudbe s točnimi podatki je poslati na naslov **Alfred Müller**, Zagreb, Varšavska ul. 3. 103

Važno za osnovne in kmetijske šole!

Kmetijska družba v Ljubljani je založila 6 stenskih slik od trav, detelj in raznih krmskih rastlin v velikosti 70 × 50 cm s primernim obešalom in okvirjem.

Slike so umetniško izdelane po naravi v barvah in služijo kot izborna učila za spoznavanje naših glavnih krmskih rastlin. K vsaki seriji se doda po ena knjižica s kratkim opisom vsake rastline.

Vseh šest slik s knjižico in poštnino vred stane Din 100—. Priporočamo takojšnjo nabavo tega učila, dokler je še v zalogi, ker bo vsakemu učitelju služilo kot dober pripomoček pri pouku.

Člani!

Kupujte vse svoje potrebščine pri Kmetijski družbi!

Najugodnejše se Vam nudijo koroza, otrobi, umetna gnojila, kmetijski stroji, semena in druge kmet. potrebščine. Kupuje krompir, seno, slamo, zdravilna zelišča in druge kmet. pridelke.

Predno kaj kupite, vprašajte pri Kmetijski družbi za ceno.

KMETOVALEC

št. 15.—16.

V Ljubljani, 31. avgusta 1934.

Leto 51.

Kmetovalci, izšolajte se!

Fr. Gombač.

Poletni pridelki so že spravljani, bližajo se pa tudi že jesenski in potem nastane skrb za primerno vnovčevanje presežnih pridelkov, za ureditev celotnih gospodarskih potrebščin in drugih denarnih obvez.

Priden, skrben in napreden kmetovalec dela in se trudi od ranega jutra do mraka, da si olajša svoje trdo stališče in da ohrani svojo ljubljeno, po očetu podedovano grudo neokrnjeno, če že ne strokovno izboljšano, pa vsaj kakršno je podedoval.

Po vojni smo vsi zalezli v težke čase, iz katerih se ne bomo tako kmalu izotali, posebno pa ne kmetovalec, ki je navezan na vremenske nezgode in druge težkoče. Zaradi tega pa ne smemo kloniti glave ne eni, ne drugi, temveč se moramo s podvojeno silo boriti za svoj obstoj, to se pravi, s podvojenimi silami in vzajemno delovati za lastni obstanek, ne zanašajoč se v glavnem na morebitno pomoč drugih. Ne smemo misliti več na preteklost, t. j. desetletja nazaj, nasprotno, imeti moramo v mislih le bodočnost.

Smu pač nesrečni, da preživljamo dobo krize. Ves trud, delavnost in skrb nam ne prinaša nikakega haska več; večina nas le še životari, da ne pogine nečastno. Nekdanji dobri časi so nam za vedno odklenkali. Malo je dandanes še tako srečnih, da žive še prav udobno kot nekdanj, pred svetovno vojno. To se dogaja le še na taki večji kmetiji, ki je spojena s kako posebno dobičkanosno obrtjo (mlin, žaga, lesna trgovina itd.), kajti kmetija sama na sebi dandanes ni več dobičkanosna. Naj bo kakor hoče, prebiti moramo sedanji položaj ter ustvariti vsaj potomcem boljše čase.

Težko, da, celo nemogoče je dati splošne vodilne smernice za izboljšanje kmetijskega stanu, ker ustvarja vsako posestvo in vsak kraj zase drugačen polo-

žaj. Samo tarnanje brez premišljenega dela nič ne pomaga.

Mnenja sem, da se ne sme zlasti malo izkušen, tudi drugače nepodkovani srednji kmetovalec opirati le na lastne, večkrat nepreudarne in zato pogostokrat sila drage skušnje, temveč da ravna vsakdo po svojem gmotnem stanju in po navodilih, podanih po zanesljivih kmetijskih večšakah, v kolikor ne more sam plodonosno uveljaviti svojega delovanja. Vsakdo mora priti do spoznanja, da pravo kmetijstvo potrebuje vsestranskega pouka, in sicer bolj temeljitega, kakor vsaka druga stroka.

Zato je potrebna vsakemu kmetovalcu temeljita kmetijska izobrazba, ki si jo privozi le na kmetijskih šolah. Nujno potrebno torej je, da kmečki fant, ki je določen za naslednika svojega očeta, poseti dobro kmetijsko šolo, da si tam pridobi glavni temelj pravičnega, racionalnega kmetovanja in gospodarstva.

Bodoči gospodarji, torej najprej na kmetijsko šolo, potem pa na dom v prakso!

Napačno je pa pošiljati sina, ki naj bi prevzel domače posestvo, na kmetijsko šolo z namenom, da si potem išče službe drugod. Dandanes je s takimi službami, osobito z državnimi, slabo postlano, ker jih je vedno manj in se tudi od leta do leta slabše plačujejo, na prosilce pa stavijo vedno večje zahteve. In če se fant zanaša na tako službo, pa je dolgo ne dobi, lenari doma in postane nesposoben za dom kakor za javno službo ter se prelevi v ničvrednega pohajča.

Poljedelstvo in travništvo.

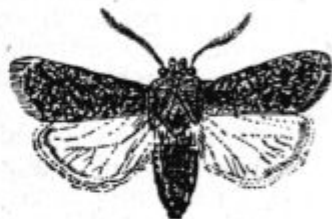
Ozimna mora.

Fr. Kafol.

Na njivah in včasih tudi na senožetih se pojavijo v nekaterih letih v zemlji razne gosenice (črvi), ki delajo velikansko škodo, ker obžro vse poljščine. Gosenice poznamo po tem, da so navadno popolnoma gole, enobarvne, sivkaste ali prstene barve, včasih so pa tudi pisane. Na Ljubljanskem barju se je letos pojavila tako-

zvana ozimna mōra. Je to metulj, ki spada med mnogoštevilne mōre, t. j. med krdelo neznatnih nočnih metuljev, ki jih imenujemo mōre ali sovke. Gosenice raznih mōr so si zelo podobne, da jih je težko razločevati. Naš namen pa ni ločiti jih po vrstah, temveč opisati dober način uspešnega pokončavanja teh nevarnih škodljivcev.

pojavljajo na rastlinah. Pri tem delu je seveda potrebna primerna luč. Čim naletimo na gosenice ali na bube, jih moramo uničiti. Nekateri naženo na njive race in kokoši, na preorane njive tudi prasiče, ki ugonobijo mnogo mrčesa. Globoko poravnanje, posebno v jeseni, je tudi dobro. Močno apnenje z živim apnom, uporaba kajnita (kalijeve soli) tudi precej zaleže;

Slika 43. Ozimna mōra (sovka). — Desno metulj-vešča, levo gosenica.

Metulj meri čez krila nekaj nad 40 mm. Prednja krila so sivkastorjava, zadnja belkasta in pri samcih rumenkasto zaprašena, pri samici nekoliko temnejša. Ločimo njivsko mōro, kapusovo mōro, grahovo mōro, povrtno mōro itd. V miru sede držijo krila ravno po sebi položena. Vznemirjene zlete in se kmalu vsedejo na tla. Metulj ozimne mōre se pokaže meseca maja, pa tudi pozneje, skozi vse poletje do jeseni ga je večkrat videti. Zgodnji dajo dva zaroda, ako so okolnosti ugodne. Samica polaga jajčeca, makovim zrnom podobna, posamič na raznovrstne rastline, kakor repo, repico, krompir, kapus itd. Gosenica meri dorastla $\frac{1}{2}$ cm ali še več in je debela kot cev gosjega peresa. Ako se je dotaknemo, se zvije v kolač. Gosenica živi v zemlji tik korenin ali pa skrita pod kako grudo. Kakor že povedano, žre vse, ajdo, repo, krompir, ki ga izdolbe, in sicer do jeseni, dokler ne nastopi mraz; posebno škodljiva je na mladem ozimnem žitu. Prezimuje v zemlji in spomladi se potem zabubi v ruso bubo, ki ima na koncu dva topa trnja.

Zatiranje. Proti tem gosenicam v zemlji se je težko boriti. Priporoča se predvsem pobiranje gosenic. Važno je, da to delo vršimo ponoči, ko se gosenice

ako se s tem sredstvom le nekoliko zadene gosenico, pogine. V novejšem času uporabljajo za zatiranje zemeljskih gosenic arzenove preparate (mišjico), ki jo mešajo med otrobe ali kaj drugega in nastavlja po njivah. Varovati pa je kokoši in druge domače živali pred tem strupom! Sicer pa imajo te gosenice veliko naravnih zatiralcev; posebno jih napadajo razne glivične bolezni, ki jih na mah uničijo, ne glede tudi na koristne ptice, krte, roveke ter koristne brsce ali krešiče.

Razkuževanje semen.

Ing. B. F.

V lanski 16./17. številki „Kmetovalca“ smo priobčili članek „Kako naj razkužimo seme“, kjer smo priporočali suho prašenje s sestavljenimi razkužili. Iz pritožb, ki smo jih slišali na raznih krajih, je tudi letos trda snet napravila mnogo škode, tako da mislijo razni kmetovalci, da bodo morali seme z zdravim zamenjati, da se te nadloge rešijo. Gotovo je ta odločitev oster boj s to zavratno boleznijo, ki pa ima lahko tudi mnoge nezaželene posledice in tudi ni vedno uspešen. Vedeti moramo namreč, da s prostim očesom ne

moremo dognati, ali je seme s trdo snetjo okuženo. Prah, ki se drži vsakega pšeničnega semena na malih dlačicah vršička, so lahko trosi bolezni, a lahko je tudi druga nečistoča. **Zato moramo seme vsako leto razkužiti, ker le tedaj smo lahko prepričani, da nam snet ne bo škodovala na donosu.** Kmet je dolžan storiti vse, kar mu znanost in izkustvo nalagata, da si zagotovi uspeh svojega dela in truda, saj je na žalost itak preveč odvisen od raznih drugih činiteljev, na katere nima vpliva. Menjanje semena, tudi če bi dobili res zdravo seme, je vedno zadeva, ki jo je treba temeljito premisliti. Zaradi trde sneti pa naj bi se nikoli ne izvršilo, prvič, ker lahko z modernimi razkužili vsako seme razkužimo, drugič pa, ker lahko z menjanjem semena ekonomski donos svojih polj še bolj znižamo, če nismo pred tem vrednost nove vrste zadostno preizkusili.

S teh razlogov je gotovo potrebno, da ponovno naglasimo važnost razkuževanja semena in posebno opozorimo na prednosti, ki jih ima suho prašenje pred namakanjem.

1. S prašenjem imamo najmanj dela, saj moramo kupljeni prah le dobro pomešati s semenom. To mešanje lahko storimo neposredno pred setvijo, in sicer razkužimo le toliko semena, kolikor ga bomo isti dan posejali.

2. Kaljivost se s prašenjem ne more uničiti. Da bi se to zgodilo, bi morali več prahu primešati, kakor se ga more na zrnju prilepiti. Pri namakanju pa se kaljivost prav lahko uniči, saj zadostuje, da le malo minut predolgo namakamo, ali pa da raztopino naredimo premočno. Nasprotno pa lahko ostane namakanje brezuspešno, če se nismo držali točno pravil.

3. Namočeno seme se lahko ponovno okuži z nečistimi vrečami ali na podu, kjer smo seme sušili, ali pa v sami zemlji. Prašno razkužilo, ki se drži semena, pa začne delovati šele takrat, ko se raztopi v vlažni zemlji ter obda zrno s primerno raztopino razkužila, ki uniči vse trose na zrnju in v okolni prsti.

Imamo dve vrsti prašnih razkužil. Navadna, ki vsebuje le bakrene soli in delujejo le proti trdi sneti (porzol, abavit B) in sestavljena razkužila, ki poleg manjše količine bakrenih soli vsebujejo še arzenove in živosrebrne sestavine (tillantín, ceretan itd.) ter uničujejo razen sneti še

razne druge bolezni. **Vedno pa bomo pravilno postopali, ako bomo uporabljali sestavljena prašna razkužila, ker smo s tem povečali zagotovitev donosa.**

Več soje!

Fr. Wernig.

Ni sredi leta sicer najprimernejši čas, da razmotrivamo o pridelovanju in sajenju, ker je za pomladansko setev že prepozno, vendar je poleti najlažje ugotoviti razne nedostatke uspevanja kmet. rastlin in je že letos potrebno, da mislimo na prihodnje pridelovanje, **na priskrbo semena.**

Vsa povojna leta se je v naših listih od časa do časa pojavljala glede čudežne rastline — soje — kaka vzpodbudna vest, ki je vsled vsestranskih obljub in **koristi pridelovanja** marsikoga kar elektrizirala in ga takoj tudi prepričala o potrebi sajenja soje. Navdušenje za sojo je trajalo kake pol leta, nakar je zopet povsem utihnilo. In navdušenju je sledilo čisto razočaranje, ker smo si od sajenja te rastline obetali preveč, oz. smo mislili, da zadostuje, če vržemo sojino seme v zemljo, v jeseni pa dozoreli sadež spravimo. Da je uspeh pridelovanja soje močno odvisen, kakor pri vseh drugih rastlinah, tudi od oskrbovanja, navadno nismo upoštevali.

Z navedenih razlogov menda sem našel letos sojo samo še na nekaterih graščinah in veleposestvih, manjši kmetovalci so jo pa močno opustili. Ako sem vprašal, zakaj ne goje to za sedanje prilike tako **važno in dobičkanostno** rastlino, se mi je navadno odgovorilo:

1. „Soja pri nas sploh dobro ne raste.“ Ali pa:

2. „Soja dá premalo pridelka. Fižol dá več.“

Glede prvega ugovora bi bilo poudariti, da je soja pravzaprav v bistvu **skromna rastlina**. Ako tu in tam skraja ni dobro uspevala, so to povzročile bržčas naslednje okoliščine:

a) **Neprava sorta.** V splošnem sejemo pri nas, na severni meji Dravske banovine 2 vrsti soje, temnorjavo in belo. Vegetacijska doba prve je le 118 dni in je zaradi dozorevanja primerna tudi za višje lege. Na Koroškem uspeva v legah nad

1000 metrov in jo ljudstvo imenuje „kavin bob“. Vegetacijska doba bele soje je precej daljša, 148 dni ter je ta vrsta bolj prikladna za nižje, toplejše lege in tudi za zeleno krmo.

b) **Opustitev cepljenja.** Kakor vse stročnice, mora **predvsem soja** najti v zemlji posebno vrsto glivic, ki pomagajo koreninam vsrkavati dušik iz zraka. Ako sejemo sojo v zemljišče, kjer je doslej še nismo pridelovali, bo soja prvi čas le prav slabo uspevala, ker ne bo mogla izkoriščati dušika iz zraka in se ne bo mogla zadosti hraniti.

Pri prvem sajenju moramo zaradi tega cepiti sojo s posebnimi kulturami glivic ali pa moramo njivo, na kateri hočemo pridelovati sojo, potrositi z zemljo, na kateri je doslej dobro uspevala ali pa jo moramo več let zaporedoma pridelovati na eni in isti njivi, da se v zemlji razmnože glivice v zadostni množini.

G. Osiander v Tolstem vrhu pri Guštanju je dobil pri prvem sajenju soje glivice z Dunaja. Ker pa sadi sedaj sojo v kolobarju, vsako leto na drugi njivi, odpelje vsake jeseni z 1 ha njive, na kateri je rastle soja, kakih 20 vozov zemlje, le-to doma zmeša z 10 vozmi hlevskega gnoja in vse skupaj kompostira. Ta kompost, v katerem so glivice najboljše prezimile, g. Osiander vsake pomladi raztrosi na njivi, na kateri misli sojo pridelovati iznova. — G. Lobeju v Slovenjgradcu, ki je lani prvič sadi sojo, je ta prav slabo uspevala.

pri soji	561·6 kg	beljakovin in	320·4 kg	tolščice	oz.	masti
pri fižolu	463·0	"	"	37·5	"	"
pri lucerni	248·6	"	"	48·0	"	"
pri ječmenu	164·4	"	"	60·6	"	"

Letos pa jo je sadi na isti njivi, na kateri je bila že lani in letos je soja neprimerno lepša.

c) **Neprimerna zemlja.** Izvzemši v senčni, mrzli in težki zemlji, uspeva soja povsod. Najbolj ji prija naravno humozna peščena, ilovnata in apnena tla.

č) **Pomanjkljivo gnojenje.** Gnojenje s hlevskim gnojem je samo na najlažji zemlji potrebno. Znatno dvigne pridelek do datek 2 q Tomasove žindre ali kostne moke in 1 q kalijeve soli na 1 ha.

d) **Prepozno sajenje.** Sojo sadimo, kakor so pač krajevne vremenske prilike,

v času od srede marca do srede aprila. Soja je odporna proti mrazu in izdrži tudi mraz do -6°C . Take odpornosti pri drugih stročnicah ni!

e) **Pregosto sajenje.** Sojo sadimo v vrste, ki so 25 cm narazen in v vrsti 25 do 30 cm vsaksebi. Zaradi lažjega obdelovanja z okopalnikom napravimo rajše nekoliko bolj, 50 cm vsaksebi oddaljene vrste, v vrsti pa sadimo ožje skupaj, vendar v eno luknjo ne smemo posaditi več kakor 2 zrna. Za 1 ha potrebujemo 50 do 70 kg semen.

Priprava zemlje za sojo, oskrbovanje, zatiranje plevela, dvakratno okopavanje in enkratno rahlo osipavanje je enako, kakor pri drugih okopavinah.

Drugi ugovor, da soja dá premalo pridelka, je povsem **neutemeljen**, ako upoštevamo vse navedene pogoje uspevanja. Ako upoštevamo vse te pogoje, pridelamo na 1 ha soje glede zrnja in redilnih snovi **neizpodbitno neprimerno več**, kakor vsake druge stročnice in vsake druge rastline sploh.

Pri fižolu in grahu pridelamo na 1 ha 8·5 do 17 q zrnja in 10 do 17 q slame; pri soji pridelamo na 1 ha 12 do 25 q zrnja in 20 do 30 q slame.

Zrnje soje vsebuje 32 do 40% beljakovin in 18 do 25% tolščice; fižol vsebuje le 19·3% beljakovin in 12% tolščice.

Če računimo najvišje povprečne pridelke zrnja in slame na leto, pridelamo na 1 ha:

Dočim je slama oz. steblovje fižola malokaj vredno, dá suha ali poparjena sojina slama, zmešana z drugimi krmili, še prav dobro krmo.

Možnost uporabe soje je v resnici tako vsestranska, da jo lahko smatramo za pravi božji dar. Prebivalstvo celih svetovnih predelov se preživlja samo ob soji. Soja nadomešča meso in mleko. Ob začetku lanskih bojov med Japonsko in Kitajsko sem nekje čital, da se Japonci vojskujejo za Mandžursko edino zaradi soje, katere je ravno v Mandžuriji največ.

(Dalje sledi.)

*Sadjarstvo in vrtnarstvo.***Žlahtne jagode.**

Josip Štrekelj.

Vobče smatrajo pri nas žlahtne jagode kot vrtno rastlino, ki ne spada na polje. Saj je doslej pri nas drugod ne vidimo. Škoda, da jih na vrtovih sade pregosto, da ne morejo roditi v taki meri, kakor bi v zadostni razdalji. Mnogokje na vrtovih zmanjšuje pridelek senčna lega. Ti nezadostni uspehi ali pa konservativnost povzročajo, da še nimajo jagode prostora na polju. Jagode spadajo na domači vrt le deloma, kakor sadno drevje. Pravi prostor zanje je odprto, sončno polje. Nasadi jagod na polju v bližini mest in železnic, bi vsekakor več donašali, kakor druga poljščina, kar nam pričajo enaki nasadi v drugih državah. Le začeti je treba.

Razen naše navadne divje jagode, imamo še več vrst. Za gojitev v gospodarske namene pa pridejo v poštev le debeloplodne žlahtne jagode in v drugi vrsti mesečne. Dasi rōde mesečne od pomladi do jeseni, so vendar prve dobičkanosnejše. Teh je pa mnogo vrst, ki se ločijo po času zorenja, debelosti, obliki sadov ter po okusu.

Jagode rōde redno vsako leto. Čim boljše jim pripravimo zemljo, tem večji pa tudi okusnejši je pridelek. Poskusni nasadi so pokazali, da se pridela na 100 m² prostora do 70 kg jagod. Vse vrste jagod pa niso enako rodovitne. Nekatere dajo na 100 m² prostora samo okoli 20 kg sadu. Rodnost jagod pa odvisi tudi od krajevnih razmer. Ugotovilo se je, da vrste, ki ponekod prav bogato rōde, dajejo v drugem kraju manjši pridelek, pa tudi obratno. Za posamezne predele bi se moralo torej razne vrste preizkusiti.

Najugodnejši čas za saditev jagod je mesec avgust, ko spravimo prve pridelke iz zemlje. Do zime se sadike tako okrepe, da dajo v prihodnjem letu že precejšen pridelek. Spomladi posajene rōde v prvem letu malo ali nič in slabo prezimijo. V ta namen določeno zemljišče v malem prelopamo, v večjem obsegu pa globoko preorjemo s podelanim gnojem. Svež gnoj ne ugaja jagodam.

Za nasad naberejo mlade rastline, ki zrastejo iz trakov maternih rastlin. Ako je na razpolago mrzla greda, jih pikiramo pod zasenčenim steklom, da se okrepe. Če

pa ni mrzle grede, počakamo, da se ob materni rastlini dobro ukorenijo, nato jih varno, z vsemi koreninami izkopljemo in prenesemo na stalno mesto. Sadimo jih tako globoko, kakor so rasle na prejšnjem mestu, v izkopane jamice, kar je boljše, kakor običajno s klinom. V naslednjih letih se jagode razrastejo v precejšnje grmiče, kar moramo ob sajenju uvaževati. V pregostem nasadu je rodovitnost tako slaba, da se delo ne izplača. Na polju jih sadimo v po 60 do 70 cm oddaljene vrste, rastline pa v razdalji po 30 cm. Na vrtu v malem pa jih postavimo v trikotni zvezi najmanj po 40 cm narazen. V naslednjem letu lahko izrabimo prostor med vrstami v širini 60 do 70 cm za nasad čebule, česna, solate, kolerabic in druge pritlične povrtnine.

Mlade sadike nabiramo le od takih maternih rastlin, ki se odlikujejo po rodovitnosti. Ako pa ne potrebujemo sadik, odstranjujemo trakove, da ne šibijo maternih rastlin. Ker je pa to delo precej zamudno, pokosimo večje nasade po končani beri, prot koncu junija, trakove in listje, na to okopljemo. V jeseni pognojimo jagode z mešanico umetnih gnojil, ali še bolje z razpadlim hlevskim gnojem, ki ga pa ne podkopljemo zaradi korenin, ki so blizu površine. Pazimo pa, da rastlin ne pokrijemo z gnojem, ker bi se sicer omehkužile in bi slabo prezimile.

Jagodni nasad traja tri leta. Do tretjega leta se rodovitnost večja, v četrtem in naslednjih letih pa čedalje bolj peša. Teda j jih v tretjem letu, ko oberemo sadje, preorjemo in zemljišče porabimo za drugo poljščino (krmsko peso, repo, ohrovit itd.), na vrtu pa za povrtnino, ki pride v tem času na vrsto za setev ali za nasad. Zaradi tega moramo leto prej, v avgustu poskrbeti za nov nasad na drugem kraju, da ne ostanefno brez tega žlahtnega sadu.

Jagode nabiramo sproti, kakor dozorevajo. Zjutraj nabrane so bolj aromatične in trpežnejše za razpošiljanje kakor kesneje, ker jih vročina omehča.

Kakor smo v začetku rekli, so žlahtne jagode mnogih vrst. Da nam je to sadje dlje na razpolago za prodaj in za domačo porabo, sadimo po dve vrsti: eno zgodnejšo in drugo poznejšo. Izmed zgodnjih, ki se odlikujejo po velikosti sadu, rodovitnosti in okusu, priporočajo vrste nemški Evern, zmagovalko in rdečo ka-

pico; poznejše pa Lakstonov „Noble“, kralj Albert in pozno leopoldshalsko. Me-sečne jagode so prikladne le za nasade na vrtu. Od teh priporočamo vrsti Leo XIII. in Bussejevo. Zadnja ne odganja trakov, zato ja razmnožujemo z delitvijo.

Letošnji pridelek sadja v Drav-ski banovini.

A. Flego.

Letos spomladi je sadno drevje krasno cvetelo in pričakovali smo prav do-bro sadno letino. Že v zgodnjih mesecih poletja so naši sadjarji zatrjevali, da le-tošnja sadna letina ne bo najboljša. Na podlagi podatkov banske uprave je raz-vidno, da se bo letos nabralo v vsej ba-novini približno 22 milijonov kg jabolk, kar je za naše razmere malo, saj odpade povprečno na eno rodno drevo okroglo 9.5 kg jabolk. Hruške so obrodile ne-kaj bolje in pričakujemo pridelek hrušk

okroglo 8.75 milijona kg, t. j. povprečno na drevo približno 10.7 kg hrušk; češplje in slive bodo dale okroglo 4.75 milj. kg, t. j. povprečno na drevo 5.1 kg; marelice okroglo 109.500 kg, t. j. na drevo povprečno 5.9 kg; breskve okroglo 414.000 kg, t. j. povprečno na drevo 5.4 kg breskev in orehi bodo dali čez milijon kg ali pa na drevo povprečno 5.7 kg.

Iz priložene tabele je razvidno ko-likšen pridelek sadja se pričakuje po po-sameznih srezih v banovini.

Iz teh podatkov je razvidno, da sme-mo pričakovati glavni pridelek na severo-zahodnem delu naše banovine. V srezih Maribor levi breg, Maribor desni breg, Murska Sobota in Ptuj se bo to leto pri-delalo okroglo 70% celokupnega pridelka jabolk in breskev ter okroglo 50% vsega ostalega sadja v banovini. Navedeni srezl s srezom Celje in Ljutomer predstavljajo jedro našega sadjarstva. Srezi na severo-zapadnem delu banovine so zlasti bogati na hruškah moštnicah. Na breskvah in

Približni podatki o sadnem pridelku

T. št.	SREZ	Jabolka q						Hruške q			
		rana	ocena	jesenska	ocena	zimaska	ocena	rane	ocena	jesenske	ocena
1.	Brežice	100—	slabo	300—	slabo	700—	slabo	100—	slabo	850—	dobro
2.	Celje	380—	dobro	490—	"	3.630—	dobro	380—	prav dobr.	3.820—	prav dobr.
3.	Črnomelj	—	zelo slabo	—	zelo slabo	—	zelo slabo	20—	dobro	20—	dobro
4.	Dol. Lendava	200—	dobro	1.200—	dobro	4.000—	dobro	5—	slabo	200—	prav dobr.
5.	Gor. Grad	—	—	100—	prav dobr.	2.000—	prav dobr.	—	—	200—	dobro
6.	Konjice	50—	prav dobr.	150—	"	300—	odlično	20—	prav dobr.	20—	prav dobr.
7.	Krško	100—	dobro	200—	slabo	400—	zelo slabo	100—	dobro	500—	dobro
8.	Kamnik	80—	slabo	400—	dobro	250—	slabo	150—	"	450—	"
9.	Kranj	90—	"	5.230—	"	1.390—	"	340—	"	15.970—	"
10.	Kočevje	1.500—	prav dobr.	1.000—	"	4.260—	dobro	250—	"	2.700—	"
11.	Ljutomer	500—	slabo	2.000—	slabo	8.500—	slabo	500—	"	1.500—	"
12.	Laško	300—	dobro	500—	"	2.200—	"	700—	prav dobr.	1.600—	prav dobr.
13.	Litija	20—	"	300—	"	1.500—	"	100—	dobro	2.500—	dobro
14.	Ljubljana	300—	"	700—	"	3.000—	dobro	1.000—	"	2.800—	"
15.	Logatec	100—	"	600—	dobro	1.200—	"	300—	"	700—	"
16.	Maribor l. b.	2.620—	"	7.850—	"	73.580—	slabo	6.530—	"	18.290—	"
17.	Maribor d. b.	770—	"	2.240—	slabo	19.160—	"	2.620—	"	2.550—	"
18.	Metlika	5—	zelo slabo	10—	zelo slabo	30—	zelo slabo	20—	"	10—	slabo
19.	Murska Sobota	4.000—	prav dobr.	14.000—	prav dobr.	9.000—	prav dobr.	900—	"	3.700—	dobro
20.	Ptuj	1.500—	dobro	8.000—	dobro	11.000—	dobro	1.000—	"	4.000—	prav dobr.
21.	Novo mesto	7—	slabo	20—	slabo	280—	zelo slabo	175—	"	1.610—	"
22.	Prevalje	50—	"	90—	"	120—	slabo	70—	slabo	500—	dobro
23.	Radovljica	400—	dobro	600—	dobro	1.000—	dobro	200—	dobro	1.300—	"
24.	Slovenjgradec	890—	prav dobr.	1.720—	"	8.700—	"	2.840—	prav dobr.	4.960—	prav dobr.
25.	Šmarje	500—	dobro	1.000—	slabo	2.000—	slabo	100—	dobro	500—	dobro
Skupno		14.262—		48.700—		158.200—		18.425—		68.700—	

orehih so bogati zlasti srezi Ptuj in oba mariborska sreza. Sadjarsko najbolj revni kraji v banovini so Dolenjska z Belo Krajino.

Vinarstvo in kletarstvo.

O slajenju mošta v letošnjem letu.

Nekatere naše podružnice in člani iz vinskih krajev se obračajo na KD glede slajenja mošta in prosijo, da se pravočasno podvzamejo koraki pri oblastih, da bi se slajenje tudi letos dovolilo, in sicer z nezatrošarinjenim sladkorjem.

V ta namen smo se informirali pri banski upravi, kjer nam je bilo sporočeno, da lešos ni pričakovati splošnega dovoljenja za slajenje, ker so razmere glede kakovosti in zorenja grozdja veliko boljše nego v lanskem letu.

Opozarjamo člane, da „Zakon o vinu s pravilnikom“, čl. 4., strogo prepoveduje slajenje mošta z rafiniranim sladkorjem v rednih letih zorenja grozdja. Lansko leto je bila izjema in to vsled elementarnih nezdod in je kletarski nadzornik, odnosno kontrolna postaja izrekla svoje strokovno mišljenje in priporočila oblastem slajenje. Letos vsega tega ni.

Pač pa se lahko v zmislu točke 4. in 4. člena omenjenega pravilnika dovoljuje slajenje posameznim vinogradnikom z zatrošarinjenim sladkorjem, če dokažejo, da so vsled nepovoljnih razmer (n. pr. toče itd.) prisiljeni izboljšati svoj vinski pridelek. V tem primeru mora prosilec (lahko tudi več skupaj) vložiti potom občine posebno prošnjo na bansko upravo za dovoljenje slajenja mošta z rafiniranim sladkorjem. Opozarjamo na „Zakon o vinu s pravilnikom“, stran 58., odnosno na „Vinski zakon in kletarski vedež“ A. Žmavca, str. 70., tam je opisano, kako je prošnje sestaviti.

v Dravski banovini za leto 1934.

Slive		Marellice		Breskve		Orehi		Kostanj	
q	ocena	q	ocena	q	ocena	q	ocena	q	ocena
1.500—	dobro	50—	dobro-slabo	100—	slabo	330—	slabo	1.400—	prav dobro
1.320—	slabo	60—	dobro	405—	prav dobro	430—	"	2.800—	dobro
10—	zelo slabo	—	—	5—	slabo	15—	"	80—	slabo
400—	"	1—	zelo slabo	100—	"	200—	prav dobro	300—	odlično
20—	dobro	—	—	5—	dobro	15—	dobro	—	—
200—	"	10—	prav dobro	10—	"	150—	"	20—	dobro
200—	slabo	2—	zelo slabo	20—	"	300—	slabo	800—	zelo slabo
—	—	—	"	—	—	40—	"	—	—
3.610—	slabo	1—	dobro	2—	zelo slabo	626—	"	1.300—	dobro
590—	"	1—	prav dobro	5—	prav dobro	186—	dobro	100—	prav dobro
1.500—	"	50—	dobro	150—	dobro	400—	prav dobro	300—	"
1.500—	dobro	50—	"	250—	prav dobro	300—	dobro	1.300—	dobro
900—	slabo	30—	"	200—	dobro	500—	slabo	400—	"
1.000—	dobro	10—	"	28—	"	150—	"	200—	prav dobro
200—	slabo	—	—	—	—	75—	"	10—	slabo
21.600—	prav dobro	600—	dobro	954—	dobro	1.720—	dobro	9.000—	dobro
2.610—	"	100—	"	440—	"	1.200—	"	2.300—	prav dobro
100—	dobro	1—	slabo	5—	slabo	20—	"	100—	"
1.400—	"	26—	dobro	150—	dobro	555—	"	800—	dobro
1.500—	slabo	70—	slabo	1.200—	odlično	2.000—	prav dobro	25.000—	odlično
5—	zelo slabo	1—	zelo slabo	50—	slabo	546—	dobro	6.600—	prav dobro
100—	dobro	2—	dobro	—	—	35—	slabo	30—	dobro
450—	"	10—	slabo	—	—	80—	"	80—	"
3.240—	slabo	—	—	—	—	630—	dobro	—	—
4.000—	dobro	20—	dobro	60—	prav dobro	200—	prav dobro	1.800—	prav dobro
47.955—		1.095—		4.139—		10.723—		54.720—	

Ali se tretja kop izplača?

Josip Zabavnik.

Naše kulturne rastline ne uspevajo dobro, če tla pred setvijo ali saditvijo niso rastlinam odgovarjajoče pripravljena. Med najobčutljivejše kulturne rastline glede priprave in obdelave tal spada gotovo vinska trta, ki globoko korenini in vsled tega zahteva globoko obdelovanje zemlje. Vinska trta ne uspeva, če tla niso globoko prekopana, zrigolana, preden jo zasadimo na stalno mesto, če zemlje, kamor smo jo zasadili, redno vsaj enkrat na leto globoko ne obdelamo in če flore, ki jo tvorijo po naših vinogradih mnogoštevilne eno- in večletne rastline, v tem primeru plevla, pravočasno ne pokončujemo.

Tu smo prispeli do vprašanja, ki je za naše vinarstvo zelo važno. Vinogradnik in viničar sta glede plevla v vinogradu različnega mnenja. Vinogradnik pravi: „Gorica ni travnik.“ Njegov delavec viničar pa je tem zadovoljnejši, čim bolj trava v vinogradu uspeva, da hrani z njo svoje molzne krave. Viničar dobro ve, da je krma iz goric izborne kakovosti, ki večja donosnost živinoreje v vsakem pogledu. Toda vinogradnik, ki popušča in sam smatra svoj vinograd za travnik, je glede donosnosti svojega vinograda že na izgubi. Če trpi najrazličnejši plevel v svojem vinogradu, se pač mora zadovoljiti z manjšo množino vinskega pridelka slabše kakovosti. To pa je dandanes, ko imamo nizke cene za vino in še najboljše vino s težavo prodamo, za vinogradnika zelo važno vprašanje. Gledati mora, da pridelava mnogo vina najboljše kakovosti, da ga bo lažje prodal in dobil zanj vsaj toliko, kolikor ga je pridelovanje stalo. Če v današnjih časih to doseže, sme biti zadovoljen.

Dolgoletna praksa je pokazala, da moramo, če se hočemo uspešno baviti z vinarstvom, vinogradna tla vsaj trikrat na leto skrbno obdelati. Prva kop naj bo globoka, druga in tretja pa bolj plitva, da uničimo plevel. Zelo velikega pomena je tudi jesenska kop, katero po trgatvi pred nastopom zime izvršimo v krajih, kjer primanjkuje gnoj.

V zadnjih letih, ko povsod občutimo hudo pomanjkanje denarja, je marsikateri vinogradnik tudi glede obdelovanja svojega vinograda mnogo grešil, opustivši

drugo kop, tretje pa sploh več ne opravljaja, ker hoče štediti. Pozabil je, da obstoja gotovo razmerje med intenzivnostjo obdelovanja vinograda in množino ter kakovostjo pridelka. V skrajnem primeru res zadostuje, če izvršimo samo prvo in drugo kop, travo pa sproti, ko zraste, kosimo. S tem smo pri enem ha vinograda prištedili na obdelovalnih stroških morda 600 Din, zato pa bo pridelek manjši in kakovostno slabši. Tretjič okopan, trave prost vinograd odbija sončno toploto, ki pride v prid razvoju in boljšemu zorenju grozdja; jagode postanejo debelejšje, grozdni sok slajši, dočim travnat vinograd sončne toplote ne odbija, temveč jo uporablja za izhlapevanje vlage, ki jo spravlja na dan travišče. Za toploto, ki jo veže izhlapevanje vlage, je torej trs, oziroma grozdje prikrajšano. Breztraven, tretjič kopan vinograd, zadržuje vlago v globljih plasteh, kjer jo trsne korenine nujno potrebujejo; v travnatem vinogradu je to razmerje ravno nasprotno v škodo razvoja in zorenja grozdja.

Z mirno vestjo smemo torej trditi, da je trgateg v trikrat kopanem vinogradu večja in pridelek kakovostno boljši, nego v nasprotnem primeru. Večji donos vinograda znatno nadkriljuje stroške za tretjo kop. Velika praksa je to dejstvo že neštetokrat potrdila; zato, vinogradniki, opravljajte medmašno kop!

Obnova vinogradov na Dolenjskem in v Beli Krajini.

Fr. Gombač.

(Dalje in konec.)

Pri sedanji obnovi vinogradov moramo torej v prvi vrsti upoštevati ameriške podlage. Kot prav dobre ameriške podlage so za naše kraje po večletnih vsestranskih izkušnjah priporočljive:

a) *Riparia portalis* ali velikolistna *riparia* za bolj težke, ne prelapornate ali manj apnene in ne presuše zemlje.

b) Selekcijonirana križanka *Berlandieri* × *Riparia Kober 5BB* in *Berlandieri* × *Riparia Teleki 8B* za srednje lapornate (apnene) in peščene, ne prevlažne zemlje v srednjih legah.

c) *Rupestris Göthe 9* za močno lapornate ali apnene zemlje v višjih, suhih legah.

d) *Aramon* × *Rupestris Ganzin 1* za plitvejšo suho in lapornate zemlje ter za podsađitev izumrlih trt v starejšem nasadu.

Od vseh teh podlag rabimo na Dolenjskem in v Beli Krajini največ velikolistno ripario, ker povsod dobro uspeva, cepljenje, posebno zeleno, najbolj sprejme, je zgodnejša v dozoritvi pred drugimi, ter se razvija cepiču ali na njej cepljeni žlahtni trti primerno, t. j. ne premočno in ne prešibko.

Žlahtne trte. Glede pomnoževanja žlahtnih trt se držimo že preteklo leto določenega trsnega sortimenta za Dravsko banovino. Za Dolenjsko in Belo Krajino so določene:

a) **Za rdeče in črno vino:** Žametna črnina ali kavščina, kot pomožni pa: Modra frankinja ter portugalka. Priporočljiva je tudi lovrenčevka.

Priporočamo saditev tudi pomožnih treh vrst zaradi tega, ker te vrste vsebujejo manj kisline od žametne črnine, dajo temno, prav prijetno vino, in ker so zgodnejše od črnine, nam dajo tudi lepo namizno grozdje, zlasti portugalka.

b) **Za belo vino:** Rdeča kraljevina (ne bela ali zelena) ter bela in rdeča žlahtnina ali španjol. Kot pomožne pa: Silvanec, traminec, rizling ter deloma tudi veltlinec.

Ker dajejo kraljevina, traminec in rdečebeli veltlinec vino bolj visokorumene barve, milejšega okusa, jih lahko pustimo z uspehom povreti z grozdem rdečih ali črnih vrst, kar napravi dolenjsko rdeče vino ali cviček polnejše in v okusu še bolj izrazito prijetno.

Glede pridelovanja in pomnoževanja črnih trtnih vrst velja isto tudi za sosednji vinorodni srez Brežice (Bizelsko, Sromlje, Pišce itd.). Glede belih vrst pa prideta v brežijskem srezu še žuti plavec in deloma beli burgundec v poštev.

Z ozirom na pomen rdečega vina (cvička) za Dolenjsko in črnine za Belo Krajino v trgovskem oziru, kaže v teh krajih pridelovati več rdečega in črnega kot belega vina, in sicer v razmerju vsaj 70 : 30%. To razmerje se bo najbrže še zvišalo v prid pridelovanju rdečega vina, ker se lažje proda in ima tudi višjo ceno od belega.

Sedanja obnova vinogradov se izplača, oziroma se bo izplačala, z ozirom na tu navedeno, celo pri vinogradih, starih komaj 30 let, če morda že pešajo, kajti to in prihodnjo pomlad nanovo s primernimi trtami zasajeni vinogradi, ki morajo biti seveda tudi pravilno zopet prerigolani, bodo v teku 5—10 let najmanj za polovico plodonosnejši in rentabilnejši od sedanjih.

Rigolanje in zasajanje.

Pri zopetni obnovi vinogradov moramo zemljo v vsakem primeru prerigolati na 80—100 cm globoko, čeprav je bila ista prerigolana na enako globino morda komaj pred 25—30 leti. Pri tem delu moramo po možnosti odstraniti vse skale, da

je notranji del prekopane zemlje čist. Enako moramo odstraniti vsakršna drevesa, osobito pa iztrebiti vse korenine, drevesne ali trtne ter jih posušiti in sežgati. V koreninah, osobito v gnilih in trohnelih, so naseljeni razni škodljivci, kot plesen, gobe, mrčes in bakterije, ki se kaj kmalu preselijo potem v mlade trte in jih večinoma ugonobijo, ali vsaj zavirajo v pravi rasti.

Vinograd, namenjen za obnovo, je bolje, če je odpočit, t. j., da nekaj let ni služil kot rodni vinograd. Zato pa pešajoče, za obnovo namenjene vinograde posejemo z deteljo ter jih pustimo vsaj 3 leta tako z deteljo porastle. S tem se odpočijejo, obenem pa tudi prilično zagnojijo.

Glede zasaditve novo prerigolanega vinograda omenim kratko, da vinograd pred zasajenjem najprej izravnamo, pravilno v določeni razdalji s količki zaznamujemo posamezne vrste, tako da ležijo iste po možnosti po opoldanski sončni črti.

Razdalja delovnih vrst in posameznih trt naj ne znaša v nobenem primeru izpod 1 m v kvadratu. Najprimernejša razdalja za naše razmere je 1,20—1,30 m vrsta od vrste ter 1 m trta od trte v vrsti. Širša razdalja je sicer boljša za zoritev in za obdelavo, toda gre to že na račun izgube na prostoru, osobito prvih 10 let, dokler se trte močno ne razrastejo.

Ključji in bilfe ali korenjaki ameriških podlag naj ne bodo daljši od 40 cm. Navadno zadostuje 30—35 cm. Večja je strmina, daljše morajo biti podlage. Enako velja za cepljenke, če jih sadimo na stalno mesto.

Kdor kupi cepljenke, naj jih naroči le pri banovinskih trtnicah, oziroma le od zanesljivih trtničarjev, ki so pod banovinsko kontrolo in ki so včlanjeni v trtničarskem odseku Vinarskega društva.

Živnoreja in mlekurstvo.

Gorenjska selekcijska zveza.

Ing. B. Wenko.

V zadnjih par letih se je selekcijsko delo v Dravski banovini silno razširilo, ustanovilo se je nad 100 selekcijskih edinic s tisoči popisanih in kontroliranih krav. Ogromno delo je zahtevalo enotnega vodstva v zasledovanju rejskega smotra in v organizatoričnih stvareh. Zato smo osnovali selekcijske zveze, za vsak pasemski okoliš po eno. V šestih pasemskih okoliših, ki jih obsega naša banovina, je bilo osnovanih tudi šest selekcijskih zvez, ki so večinoma vneto in uspešno delovale po enotnih glavnih smernicah banovine.

Eden naših najlepših okolišev, naša Gorenjska, pa je v zadnjem letu žal pogrešala delovanje take selekcijske zveze. Obstoječa zveza namreč vsled nastalih ovir svojega dela ni mogla nadaljevati, čeprav je obstojala najboljša volja na vseh merodajnih mestih. Končno se je po dolgem prizadevanju vendarle posrečilo najti osnovo za obnovitev zvezinega dela. Po temeljitih pripravah, pri katerih so poleg vodstva stare zveze sodelovali sreski kmetijski odbori, sreska načelstva in kr. banska uprava, je bila končno v nedeljo, 12. avgusta t. l. ob 1/2 10. uri dopoldne ustanovna skupščina „Zveze selekcijskih organizacij za gorenjsko cikasto govedo v Ljubljani“ v dvorani Kmetijske družbe.

Na ustanovno skupščino je poslalo vseh 21 selekcijskih edinic, ki delujejo v srezih Kamnik, Kranj, Radovljica in Ljubljana brez izjeme svoje delegate. Udeležile so se tudi nekatere druge organizacije, kmetijski in veterinarski strokovnjaki ter predsednik Kmetijske družbe. Zborovanje je vodil načelnik kmetijskega oddelka **ing. Zidanšek**, ki je poudaril važnost sestanka. Sreski kmetijski referenti kamniškega, kranjskega in radovljiškega sreza so podali kratka poročila o sedanjem stanju selekcije v njihovih srezih, nakar je živinorejski referent **ing. Wenko** v kratkih obriših naslikal pomen in naloge nove zveze. Čital je nato člen za členom pravil, ki so bila z neznatnimi izpremembami sprejeta. Pri sledečih volitvah načelstva in nadzorstva se je pokazala popolna enotnost vseh delegatov in je bila edina predlagana lista soglasno sprejeta.

Še isti dan popoldne je bila prva seja načelstva, ki je takoj pričela s smotrenim delom. Načelstvo se je sestavilo takole: Načelnik **Burger**, Smlednik; podnačelnik **Ažman**, Lesce; tajnik **Sustič**, Kranj; blagajnik **Ovsenik**, Predoslje; zvezni veterinar **Ravtar**, Kamnik; odborniki **Kristan**, Šenkov turn; **Škofič**, Komenda; **Križnar**, Naklo in **Repinc**, Bohinj.

Novi zvezi želimo za težko delo najlepše uspehe. Tako je tudi poslednji paseski okoliš v banovini dobil svoje vodstvo za selekcioniranje goveje živine. Kot zadnji člen v organizacijskem sistemu manjka sedaj samo še osrednja banovinska zveza kot zastopnica vseh organiziranih slovenskih živinorejcev.

O kakovosti ovčje volne.

Ing. Ivo Jelačin.

Pod volno v ožjem zmislu razumemo ovčje volnene niti, ki so rožna tvorba kože in se lahko predejo v niti. V kolikor so te niti tanjše, v toliko je volna boljša, ker je sukno, ki je stkano iz tenkih volnenih niti, bolj elastično in se kot izdelano oblačilo bolje prilagodi telesu ter se ne mrečka.

Kakovost volne pa ni odvisna samo od debeline poedinih volnenih niti, temveč od celega niza fizikalnih svojstev, a prav posebno še od medsebojne izenačenosti. Elastičnost, mehkota, valovitost, dolžina, blesk volnenih niti in jakost so glavna fizikalna svojstva, po katerih se volna ocenjuje. Volna, ki ima dobra fizikalna svojstva, a je debelejša, se ceni više kot ona, ki je tanjša in ni izenačena ter v drugih fizikalnih svojstvih slabša. Nemo-goče je namreč izdelati dobro sukno, ako je volna trda ali če vsebuje preveč znojne maščobe, ker se morajo za odstranitev le-te uporabiti močna kemična sredstva, ki kesneje neugodno vplivajo na kakovost in trpežnost sukna.

Pri izbiri živali ocenjujemo kakovost volne najmanj na dveh mestih: na lopatici in na bedrih. Na lopatici vsled tega, ker je tu najboljše, a na bedru zato, ker se tam zadržijo najdlje stari tip volne. Na teh mestih razdvojimo volno s prsti tako, da vidimo volnene niti od vrha do same kože. Če opazimo, da je volna gosta, da so poedine niti povezane med sabo v tenke snopiče in ti zopet v kosmiče ter nadalje v šope, lahko sklepamo, da je volna dobra. Taka volna, ki ni razčesana, temveč zvezana v šope, je zaščitena pred vplivi vlage, vročine in prahu. Kjer vseh teh lastnosti ne najdemo, lahko trdimo, da je volna slaba.

Za sortiranje pred prodajo je potrebno vedeti, da je znatna razlika med volno jagnjet, ovac, ovnov in koštrunov.

Volna jagnjet je tista volna, ki jo dobimo spomladi od nekaj mesecev starih jagnjet. Ta je zelo mehka, nežna in ima poseben blesk. Sama se sicer ne da dobro uporabljati ali pomešana z drugo volno, da prvovrstni material za izdelavo specialnih izdelkov, ki se brez te primesi ne morejo izdelovati. V ceni je navadno dražja kot ostala volna.

Volna enoletnih ovac je nežnejša in tanjša, a manj jaka in trajna kot volna starih živali. Raščena je zelo enakomerno in se uporablja za izdelavo najboljših, najlepših in najnežnejših tkanin. S pregledom volne na enoletnih živalih, si napravimo občo sodbo o kakovosti cele črede, iz katere so izšle.

Volna ovnov je pri razumnem ovčerejcu vedno najboljša z razloga, ker vedno pušča za pleme najboljše ovne z ozirom na kakovost volne. Volna ovac je vedno nekoliko tanjša in nežnejša od volne koštrunov, boljša po elastičnosti in jakosti. Vobče je volna starejših živali vedno trpežnejša. Volna, ki zraste v času gladovanja živali, je tanka, brez valovitosti in bleska in izgleda kot bombažna preja. Taka volna je seveda malo vredna. Vsled tega je važno, da se ovce zadostno krmi preko vsega leta, ker sicer ne oslabe živali samo telesno, temveč je tudi njih volna neenakomerno raščena.

Rodovniška premovanja.

Ing. Wenko Boris.

Že pred leti smo v Dravski banovini uvedli namesto dotedanjih okrajnih govčjih premovanj, na katere so lahko prignali svojo živino prav vsi živinorejci, rodovniška premovanja pri selekcijskih edinicah, ki so omejena na selekcijske edinice in odbrano rodovniško živino. S tem smo dosegli, da dobijo nagrade oni napredni živinorejci, ki jih res zaslužijo z večletnim smotrnim združnim delom. Toda nagrajevanje ni edini, niti glavni namen teh prireditvev. Dobiti hočemo tudi pregled o kakovosti odbranih živali pri posameznih edinicah in omogočiti primerjanje plemenskega blaga posameznih članov in vseh edinic v vsakem pasemskem okolišju. Te male krajevne razstave omogočajo obenem temeljit pregled o delovanju edinic pri izvajanju molzne kontrole in rodovnikarstva. Pridnemu kmetovalcu pa smo s tem ustvarili praznik kmečkega dela.

Rodovniška premovanja pa imajo za posamezne člane tudi svoj neprijeten pomen. Ker je selekcioniranje posel, ki z enkratnim pregledom živali še ni opravljen, temveč zahteva stalno nadaljnje odbiranje po od leta do leta strožjem merilu, moramo pri vsakem premovanju izločiti par sorazmerno slabših živali. S tem

pa z izključitvijo slabih dojníc po zaključkih triletne kontrolne molže, dosežemo postopno izboljšanje povprečne kakovosti rodovne živine pri posameznih selekcijskih edinicah ne glede na vzgojo boljšega zaroda od odličnih plemenjakov.

Odbiralni namen premovanj dosežemo le tedaj, če je brez izjeme vsa rodovna živina prignana. Zato je vsak član že po društvenih pravilih obvezan, da prižene vse rodovne krave ter njihov naraščaj, ki izvira od priznanih rodovniških plemenjakov. Nadalje se pripeljejo tudi določeni glavni in začasni rodovniški plemenjaki.

Odrasle živali ocenjujemo na sto točk, pri čemur odpade 20 točk na mere, ki jih ugotavljamo z merilno palico. Po posebnih predpisih ocenjujemo oblike posameznih telesnih delov in pasemske znake. Gospodarsko vrednost živali, predvsem molznost, delovno sposobnost ter plemensko vrednost ocenjujemo po ugotovljenih zaključkih, dokazanem delu in kakovosti telet.

Ocenjevalni odbor sestoji iz treh članov in dveh pomočnikov. Člani so strokovnjak kr. banske uprave kot načelnik, odposlanci selekcijske zveze in sreskega načelstva kot člani ter zvezni molzni nadziratelj in rodovnikar edinice kot pomožna organa in izvestitelja. Za nagrade prispeva banovina ter sreski kmetijski odbori. Posamezniki ne prejmejo ravno visokih nagrad, vendar se je uveljavilo načelo, da prejme nagrado vsak član razen onih, katerih živali se iz rodovnih knjig izbrišejo. Za najuspešnejše člane so predvidene tudi lepe pohvalnice (diplome) kr. banske uprave. Kdor pa svojo živino brez tehtnega razloga na premovanje ne pripelje, se iz edinice izključi.

Premovanja se vršijo pri edinicah vsako tretje leto, tako da pride letos na vrsto ena tretjina vseh delovnih selekcijskih edinic. Določen je sledeči spored:

Gorenjska cikasta pasma: 25. septembra na Brdu, 26. septembra v Komendi, 28. septembra v Ratečah, 11. oktobra v Velesovem, 12. oktobra v Naklem in 13. oktobra v Škofji Loki.

Ormoška cikasta pasma: 21. avgusta zjutraj pri Sv. Marjeti, popoldne v Podlehniku.

Sivopšenična pasma: 4. septembra zjutraj v Dolu, popoldne v Jurkloštru, 5. septembra na Ponikvi ob j. ž., 6. septembra

pri Sv. Križu pri R. Sl., in 7. septembra v Zibiki.

Svetlolisasta pasma: 10. avgusta v Lutvercih, 16. avgusta v Črenšovcih, 17. avgusta v Dobrovniku, 18. avgusta v Dolgi vasi, 28. avgusta v Hodošu, 29. avgusta v Moravcih in Tešanovcih ter 30. avgusta v Brezovcih.

Dolenjska sivorjava pasma: 22. avgusta v Št. Jerneju, 23. avgusta v Št. Rupertu, 11. septembra v Velikih Laščah, 12. septembra v Ribnici, 18. septembra v Grosupljem in 19. septembra v Stični.

Slovenska bela pasma: 20. septembra v Velenju, 21. septembra v Slovenjgradcu in 22. septembra v Slovenski Bistrici.

Za vsa ta premovalja je določen banovinski prispevek 63.400 Din.

Naše planinsko sirarstvo.

Franjo Pavlica.

Planine, ki predstavljajo veliko in pomembno naravno bogastvo, so postale zapuščene in slabše od navadne vaške gmajne. Na eni strani se kaže zemlja, izčrpana do skrajnosti, kjer se bohota še samo plevel, na drugi pa opažajo ob stajah kupe preperlega gnoja, ki se kopiči iz leta v leto neizkoriščen. Dobro je, da tudi ta gnoj prerašča mogočni plevel, sicer bi bil pogled na naše planinske staje še bolj žalosten. Hlevi, mnoge sirarnice in vodne naprave izgledajo kakor propadajoče kmetije tik pred gospodarskim polomom. Posebno poglavje tvorijo sirarnice, saj je malokatera pripravna za izdelovanje ementalskega sira. Kipelne kleti, ki so najvažnejše na planinah, so tu v podstrešju ali v pritličju, in narejene tako, da ni mogoče niti misliti na temperaturo, ki jo zorenje sira potrebuje.

Prav posebno žalost predstavljajo na nekaterih planinah napajališča. Kakor hitro ni par tednov dežja, nastopi pomanjkanje vode. Živina je tedaj navezana na črne humuzne ali celo gnojne mlakuže ter na sneg.

Razdelitev paše je poglavje zase. V glavnem pač moramo omeniti, da smo prišli že tako daleč, da bodo skoraj prevladali na paši jalovci, tako da se zbira tam, kjer je bilo včasih po več sto litrov mleka dnevno, sedaj še samo nekaj litrov.

Planinske razmere kličejo po gospodarstvu, po nadzorstvu, ki se mora nad njimi

izvajati z živinorejsko-mlekarskega stališča, sicer bodo ostali skoraj še samo spomini na nekdanje lepe bogate planine.

V takih razmerah ne moremo pričakovati, da bi se na planinah izdeloval ementalski sir. Kjer ni dobre paše, vode, dobrih prostorov in dovolj mleka, ne more biti govora o ementalskem sirarstvu. Prišli smo že tako daleč, da so nam mali hlebci planinskega sira, ki ga imenujejo ementalec, največkrat samo še v napoto, ker se ne more prodati.

Slika 44.

Zaradi navedenih nepravil smo priredili v Boh. Bistrici koncem junija pordnevi tečaj, da bi poučili sirarje, ki odidejo na male planine, pravilno izdelovati sir, v kolikor se pač lahko izdeluje pod onimi pogoji, ki na planinah sedaj vladajo. Lanski poskusi so dokazali, da je na manjših planinah mogoče izdelovati sir, ki je po izdelavi med trapistom in tilsitom. Tak sir se po dveh mesecih zorenja v navadnih kletih prav lahko proda. Pričujoča slika nam kaže udeležence tečaja in krst novega sira na ime „TRIGLAVSKI“.

Gozdarstvo.

Gozdne sadike iz banovinskih drevesnic.

Banovinske gozdne drevesnice imajo namen, da vzgajajo gozdne sadike in jih oddajajo po nizkih cenah gozdnim posestnikom v Dravski banovini.

Take drevesnice so:

v Celju, v Gradcu v metliškem srezu, v Kamniku, v Kočevju, v Logatcu, v Murški Soboti, v Novem mestu, v Ptuj, v Radečah v krškem srezu, v Radmirju v gornjegrajskem srezu, v Ratečah v radovljiškem srezu, v Stari Loki in v Šmartnem pri Litiji.

Cene posameznim vrstam gozdnih sadik so za tisoč komadov naslednje:

	Din
3 letne semenske smreke . . .	70—
4 " " " " . . .	80—
5 " " " " . . .	90—
4 " presajene " " . . .	90—
5 in 6 letne presajene smreke .	90—
3 letne semenske jelke . . .	180—
3 " " " " " " " " . . .	400—
3 in 4 letne presajene duglazije .	400—
2 letni semenski macesni navadni	100—
3 " " " " " " " " . . .	100—
2 " " " " " " " " . . .	300—
2 " " " " " " " " . . .	60—
2 " " " " " " " " . . .	60—
3 " " " " " " " " . . .	60—
2 " " " " " " " " . . .	110—
3 " " " " " " " " . . .	140—
2 " " " " " " " " . . .	100—
1 letni semenski ameriški jesen .	100—
2 " " " " " " " " . . .	130—
1 letne semenske akacije . . .	90—
2 " " " " " " " " . . .	90—
1 " " " " " " " " . . .	90—
2 " " " " " " " " . . .	120—
1 " " " " " " " " . . .	200—
2 " " " " " " " " . . .	300—
1 " " " " " " " " . . .	100—
1 " " " " " " " " . . .	800—
2 " " " " " " " " . . .	1000—
1 " " " " " " " " . . .	500—
2 " " " " " " " " . . .	600—
Kanadska topola okoreninjena .	200—
" " " " " " " " . . .	60—
Populus pyramidalis, potaknjenci	250—
vrbovi potaknjenci . . .	60—
1 letna okoreninjena vrba . . .	100—
2 " " " " " " " " . . .	110—
1 letni navadni hrast . . .	100—
1 " " " " " " " " . . .	150—
2 " " " " " " " " . . .	200—
2 " " " " " " " " . . .	150—
razne eksote po velikosti.	

V ceni je strošek za dostavo do nakladalne postaje, kakor tudi strošek za navadno embalažo že všteti. Za boljšo embalažo, ki je potrebna, ako se sadike pošiljajo daleč, n. pr. v druge banovine, se embalaža zaračuna posebej in znaša do 20% izkupička za sadike.

Nekolkovana naročila po tarifni ceni naj naročnik naslovi na pristojno sresko načelstvo ali pa na šumarskega referenta.

V naročilu naj navede vrsto, starost in število sadik. Prejel bo nato poštno

čekovno položnico, s katero mora nakazati naročilu ustrezajoči znesek v naprej. Naročila sprejemajo tudi posamezne občine, ki jih morajo pravočasno predložiti na pristojno mesto.

Razno.

Popravlil!

Na strani 220. beri: izključena namesto — izključna; na str. 221. beri: točka namesto — dočka; **povprečno** 74.4% namesto 74.4%; odmerja, po cenovniku namesto — odmerja po cenovniku; Sl. l. namesto — Ur. l.; na str. 222. ostane med odstavkom: Bremena navedena in Državni in neposredno vrstica prazna.

Zdravstvo.

Muhe so zdravju nevarne.

Dr. Fr. Mis.

Velika nadloga naših kmečkih domov so roji nadležnih muh vseh vrst in velikosti. Muha se drži hiš, kjer ni čistoče doma, kjer gospodinja nima smisla za snago v sobah, kjer je v kuhinji in shrambi vse razvlečeno, kjer gnoj prosto leži ob hiši, se hlevi in svinjaki slabo zapirajo in malomarno čistijo, kjer stranišča skoraj niso za človeško uporabo. V odpadkih, gnoju in razni nečistoči v hiši in okoli nje se zarede in drže muhe najraje. Muhe niso samo nadležne človeku in živini, so tudi nevarne zdravju. To že dobro vedo oni, ki iščejo počitka in zdravja na deželi in prinašajo v poletnih mesecih dosti zasluzka našim vasem. Dosledno se izogibajo krajev, kjer je veliko muh, dobro vedoč, da so ti kraji v slabem higienskem stanju in je bivanje v njih lahko zdravju nevarno.

Na človeških in živalskih odpadkih, pljunkih in gnojiščih si muhe onesnažijo tanke dlačice na nožicah in rebuhu, tipalke, sesalo in črevesje z nečistočo in raznimi živimi kalmi, ki jih je v razpadajočih organskih snoveh ogromno. Med temi more biti veliko tudi takih, ki povzročijo nalezljive bolezni pri človeku. Komaj odleti muha z okužene nečistoče, že sede na hrano, ki jo uživamo svežo ali le slabo zakuhan; sede na kruh, mleko, maslo, sladkor, sadje. Okuženje je potem lahko. Z bolnih ljudi in živali, po katerih muha rada lazi, kaj kmalu prinese kužne kali na zdrave.

Zadosten dokaz o zdravstveni nevarnosti muhe je podal dr. Cor z dolgotrajnimi raziskovanji v Liverpoolu na Angliškem. Muhe iz nečistih in nezdravih predelov mesta so nosile na sebi, oziroma v svojem črevesju po 800.000 do 500.000.000 živih kali, med temi 10.000 do 330.000 takih, ki se normalno nahajajo samo v človeškem in živalskem blatu. Na muhah, ki jih je ulovil v čistih predelih mesta in v čisti okolici, je našel povprečno 21.000 do 100.000 živih kali, med temi le 100 do 10.000 izhajajočih iz človeških in živalskih iztrebkov.

S posebnimi raziskovanji se je ugotovilo, da morejo muhe prenesti okužbo do dva kilometra daleč od okužene hiše. S prenosom okuženih muh na živalih, vozovih in vagonih se more ta razdalja znatno povečati.

Muhe morejo prenašati zlasti povzročitelje črevesnih nalezljivih bolezni (tifus, griža, paratifus) in črevesnih katarjev, ki uničujejo v poletnih mesecih mnogo nežnih otroških življenj. Tudi nekatera gnojna vnetja očesnih veznic morejo prenašati muhe, ki posebno rade srebajo gnojni izcedek bolnih oči in sedajo potem na oči zdravim.

Muha je stalna nevarnost za naše zdravje. Uničujemo jo, zlasti pred nastopom vročine, ko jih je še malo. Ena muha more tekom poletja dati življenje milijonom novih naših sovražnic.

V hiši naj ne bo prahu in smeti. Gospodinja, ne pozabi, da je kuhinja in shramba važno merilo Tvoje pridnosti! Ne puščaj nikjer odpadkov hrane. Stranišče naj se tesno zapira, gnojna jama naj bo popolnoma pokrita. Okolica hiše mora biti čista. Slabi in umazani hlevi niso nevarni samo živini, ampak tudi družini.

Okna v kuhinji, shrambi, stranišču in v hlevih naj se v poletnih mesecih za muhe nepropustno zamrežijo.

Pokrivaj hrano z mrežnim ali steklenim pokrivalom ali vsaj s prtom, da je muha ne more okužiti.

V prosto stoječih gnojnih kupih moremo zarod muh uničiti s premetavanjem spodnjih plasti vročega gnoja na zgornjo plast, kjer se zarod drži, ter ga z vročino, ki dosega pogosto do 65° C, uničiti. Isto dosežemo s posipanjem gašenega apna.

Ubijaj muhe, še preden se nadmerno razmnože, poslužuj se lepljivega papirja

in steklenih muholovk, napolnjenih s starihim pivom ali sladkim mlekom.

Prosi sosedo, da prično tudi oni z uničevanjem muh. Trudi se, da se v sodelovanju z občinskimi možmi in morebiti tudi s pomočjo zdravstvenih oblasti izvede asanacija Tvojega kraja, da se higiensko uredijo hiše, hlevi, gnojne jame, očistijo dvorišča in ceste, da bo vsak dom v vasi prebivališče zdravja in da ne bo mogel nihče, tudi razvajeni izletnik ali letoviškar dvomiti o ljubezni slovenskega kmetovalca do čistoče in napredka.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 82. Že dolga leta vozim in je vozil tudi še moj oče preko občinskega zemljišča. Sedaj mi pa hoče občina zabraniti te vožnje. Kaj naj ukrenem? (A. Š. iz S.)

Odgovor: Ako ste Vi in Vaš oče, oziroma njegovi predniki izvrševali to vožnjo več nego 40 let, javno in nemoteno, ste pridobili na občinskem zemljišču servitutno pravico vožnje in Vam občina ne more zabraniti teh servitutnih voženj ter bi eventualno tozadevno pravdo izgubila. Seveda boste morali v primeru pravde s pričami dokazati, da ste Vi in Vaš oče vozili skupaj šteto in event. tudi očetov posestni prednik več nego 40 let. Če pa imate do gospodarskega poslopja tudi še drugi dohod, se bo šlo v event. pravdi tudi za to, ali je od Vas pridobljena pravica Vam potrebna ali vsaj ugodna, kar pa je seveda stvar presoje izvedencev. Če je drugi dohod daljši in težji, Vam sodišče, če to priznajo tudi izvedenci, ne bo moglo odreči servitutne pravice.

Dr. Sp.

Vprašanje 83. Farani naše fare smo dali popraviti župnišče z gospodarskim poslopjem vred. Popravljeni stroški so se porazdelili na farane tako, da je prišlo 80 Din stroškov na 1 Din direktnega davka. Prvi obrok, ki je zapadel v plačilo l. 1930., je plačala komaj polovica faranov, druga polovica pa je ostala na dolgu ter se pustila zarubiti. Toda rubežen se doslej ni izvršila. Sedaj smo prejeli posestniki, ki smo plačali prvi obrok, nalog za plačilo drugega obroka, posestniki pa, ki prvega obroka niso plačali, niso prejeli plačilnega naloga ne za prvi in ne za drugi obrok. Ali smo dolžni plačati drugi obrok in ali ima županstvo pravico od nas izterjati drugi obrok, ko ni izterjalo niti prvega obroka potom rubežni od polovice faranov? (Km. podr. v P.)

Odgovor: Kakor izgleda, gre za konkurenčni prispevek, ki ga je prištevati med javne davščine. Javne davščine pa ne spadajo pod zaščito. V tem primeru se nalogu za plačilo 2. obroka ne morete

protiviti in ste ga dolžni plačati, ne oziraje se na to, ali je polovica faranov plačala 1. obrok ali ne. Edino, kar lahko storite, je, da napravite pritožbo na kralj. bansko upravo zaradi tega, ker se eksekutivno postopanje ni izvršilo do konca in ker druga polovica faranov ni prejela naloga za plačilo 2. obroka. Županstvo ima pravico od Vas izterjati 2. obrok, toda le tedaj, ako pristojno sresko načelstvo predhodno odredi izvršbo. Za to odreditev bo pa vsekakor merodajen odgovor na vprašanje, ali spadajo ti popravilni stroški, ki so se že l. 1930. porazdelili na posamezne posestnike, med one kmetijske dolgove, ki so po uredbi o zaščiti kmetov zaščiteni ali ne. Na to vprašanje je pa mogoče odgovoriti le tedaj, ako je poznan ves podroben postopek od odreditve popravil do razdelitve popravilnih stroškov. Priporočljivo je torej, da se glede tega vprašanja obrnete neposredno na sreskega načelnika. Ako bo ta odgovor pozitiven (pritrđen), potem ne gre za konkurenčni prispevek, ampak za individualen dolg in tedaj odpade obveznost plačila drugega obroka v obliki izdanega plačilnega naloga. Š. S.

Vprašanje 84. Kupil sem l. 1928. hišo in ostal od kupnine na dolgu 27.000 Din. Tedaj sem se bavil z mlinsko obrtjo in kmetijstvom. Mlinsko obrt sem opustil l. 1932., tako da se sedaj bavim izključno s kmetijstvom. Ali sem glede svojega dolga zaščiten v zmislu uredbe o zaščiti kmetov, odnosno ali si smem pri takojšnjem plačilu dolga odtegniti procentualni popust (2% za vsako skrajšano leto)? (A. M. iz D.)

Odgovor: Če ste se l. 1928. bavili z mlinsko obrtjo kot postranskim pridobitvenim virom in je Vaš glavni poklic obstojal v kmetijstvu, potem spadate glede svojega dolga pod uredbo o zaščiti kmetov. V dokaz temu si morate priskrbeti od pristojne občinske uprave potrdilo, da so izvirali Vaši obdavčeni dohodki pretežno od kmetijstva. Za vprašanje zaščite niso merodajne sedanje razmere, temveč razmere, ki so vladale ob času zadolžitve. Ako dobite to potrdilo in če Vaše posestvo ne presega 75 ha zemlje, si lahko pri takojšnjem plačilu dolga odtegnete po uredbi pripadajoči Vam popust.

Vprašanje 85. Moje lansko rdeče vino je izgubilo sicer precej kisline, je pa še vedno prekislo za točenje. Ali naj bi mu odvzel sedaj še nekaj kisline umetno, ali naj bi ga pozneje zmešal in omilil z novim vinom? Katero sredstvo je najboljše za razkisanje vina in koliko naj ga porabim za 8 hl? (G. R. v T.)

Odgovor: Prekislo vino razkisate še vedno, kadar hočete, torej tudi sedaj in bo celo umestnejše, kakor da ga zmešate z novim, ki bo na vsak način

boljše od lanskega in bi torej novemu vinu dali nekoliko okusa po starem vinu. V tem primeru bo bolje, da lansko vino, če ga ne razkisate, vržete na že sprešane nove tropine. Za razkisanje vzamemo kemično čisti kalcijev karbonat, katerega izlužimo v čisti vodi, počakamo da se vsede ter gósto usedlino po odtoku vode vlijemo med mešanjem z leseno palčico v sod, iz katerega odtočimo poprej, če je poln, nekaj litrov vina, da tekočina med dolivanjem ne prekipi. V Vašem primeru zadostja, da vzamete 120—130 g na hl, torej za 8 hl okroglo 1000 g ali 1 kg. Čisti kalcijev karbonat dobite pri Kmetijski družbi in v vsaki drogeriji.

Fr. G.

Družbene zadeve in razno.

Poročilo

o občnem zboru Kmetijske družbe, ki se je vršil dne 9. junija 1934. v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

(Dalje)

Resolucije za ministrstvo vojske in mornarice.

Vojaške dobave: Ponovno apeliramo na gospoda ministra vojske in mornarice, da vse dobave, ki jih razpisuje Dravska divizijska oblast, izvršujejo prvenstveno pridelovalci v Dravski banovini. Pri licitacijah in nabavah naj se upošteva, da mora nabavna cena loke Dravska banovina znašati toliko, kolikor iznosi dnevna borzna cena Novosadske borze z dodanimi normalnimi prevoznimi stroški. Po sedanji praksi se kupuje franko nakladalna postaja, in ker uživa vojska znižane železniške tarife, ne more niti en kmetijski proizvod v Dravski banovini konkurirati v ceni pridelkov iz drugih banovin. Kmetijska produkcija v Dravski banovini je dražja kot ona v Vojvodini in zato se cene v trgovini kalkulirajo po borznih dnevnih cenah Ljubljanske borze, ki pa se razlikujejo od cen na Novosadski borzi le za iznos normalne prevozne tarife. Pravično je, da kmetijski pridelovalec v Dravski banovini, ki mora plačati iste davke kot vojvodinski, more dobavljati v svoji banovini nastanjenemu vojaštvu svoje pridelke po istih cenah, ki tudi sicer veljajo v tukajšnji trgovini.

Prosimo gospoda ministra vojske in mornarice, da upošteva omenjene razloge glede odmerjenja cen in da izvoli izdati potrebna navodila Dravski divizijski oblasti.

Istotako ponovno prosimo gospoda ministra, da omogoči kmetovalcem Dravske banovine dobavo sena in slame. Po sedanjem načinu, kakor se seno nakupuje in prevzema, so mogli dobavljati te proizvode le oni kmetovalci, ki so v ne-

posredni bližini mesta prevzema, t. j. Ljubljane, Celja, Slov. Bistrice in Maribora. Čim je kmet oddaljen od teh mest 20 km, se mu dobava ne izplača, ker jih ne more prevoziti z lastnimi prevoznimi sredstvi, temveč mora plačati zelo visoke prevozne stroške po železniški tarifi.

Ponavljamo lanski predlog in prosimo, da nakupovalne komisije prevzemajo seno tudi na produkcijskih mestih, ako poedinci ali kmetijske organizacije zagotove komisiji vsaj dobavo 300 q. Seno naj se v tem primeru kupuje po istih cenah kakor na prevzemnih mestih, ter se sme od te cene odbiti le prevoz, in sicer po vojaški železniški tarifi. Nakupne cene za stalna prevzemna mesta pa naj se določijo po gori obrazloženih principih, ker se bo sicer zopet uvažalo v Dravsko banovino kakovostno slabo blago, medtem ko domači kmetovalec ne more vnovčiti svojega priznane kakovostnega pridelka. (Dalje sledi.)

VABILA

k letnim zborom podružnic Kmetijske družbe v Ljubljani, r. z. z o. z.

Spored:

1. Čitanje pravilnika, zlasti § 2., 3., 6., 7., 8., 9. in 10.

2. Slučajnosti.

V nedeljo, 9. septembra 1934.:

Semič, ob 8. uri v šoli.

V nedeljo, 16. septembra 1934.:

Lož, ob 10. uri v Gasilnem domu; Vič pri Ljubljani, ob 10. uri v dvoranj Gasilnega doma.

Kmetijsko-šolski vestnik.

Zveza absolventov kmet. šol. Dravske banovine, bo imela v nedeljo, dne 9. sept. 1934. ob 10. uri dopoldne v Mariboru na Vin. in sadj. šoli svojo II. redno člansko skupščino s sledečim sporedom: 1. Čitanje zapisnika lanske članske skupščine. 2. Poročila odbornikov in rač. preglednikov. 3. Sprememba pravil. 4. Volitev računskih preglednikov. 5. Razpravljanje o važnejših zadevah organizacije. 6. Določitev kraja in časa za prihodnjo člansko skupščino. 7. Slučajnosti.

Tečaj za sortiranje in vkladanje sadja se vrši v četrtek, 13. septembra t. l. na banovinski sadjarski in vinarski šoli v Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja od 8.—12. in od 14.—18. ure. Udeležbo je javiti z dopisnico do 10. septembra ravnateljstvu šole.

Razno.

Velika gospodarska razstava v Konjicah. V želji, da povzdignemo zanimanje gospodarskih, obrtnih, industrijskih ter vseh drugih krogov, v prvi vrsti pa interesentov izven sreza, pa tudi izven mej naše države za pridelke in izdelke našega obrtnika in kmeta, ter mu tako pomoremo v da-

našnjih težkih časih k izboljšanju položaja, da vzbudimo zanimanje za naravne lepote konjiškega sreza in privabimo tudi v naše kraje tujce-letoviščarje, v želji, da povzdignemo vse kraje našega sreza gospodarsko, kulturno in socialno na čim višjo stopnjo, se je sestal v Slovenskih Konjicah pripravljalni odbor, ki si je nadel nalogo, izvesti 8. in 9. septembra 1934. veliko razstavo, na kateri naj bi bile razstavljene po možnosti vse v poštev prihajajoče gospodarske panoge. Razstava je zamišljena v naslednjem obsegu: kot obrtna razstava, razstava poljedelskih strojev, gospodarskih in čebelarских potrebščin ter umetnih gnojil, zdravilnih zelišč, poljedelskih pridelkov, perutnine, lesnih izdelkov, ženskih ročnih del in raznih starin, kuharska, tujsko-prometna, lovska in planinska razstava ter sejm grozdja in sadja. — Predsedstvo pripravljalnega odbora si pridržuje pravico, gori navedeni obseg razstave po potrebi razširiti. — Vse potrebne informacije in navodila dobe interesi v pisarni občine Slovenske Konjice in v pisarni kmetijske podružnice v Slovenskih Konjicah.

Razstava poljedelskih strojev in orodja. Letošnja razstava strojev o priliki jesenskega Ljubljanskega velesejma od 1. do 10. sept. bo prav zanimiva. Razstavljani bodo vsakovrstni stroji. Nudena bo velika izbira poljedelskega orodja in strojev za mlekarstvo. Večina strojev, ki bodo obsegali pribl. 1000 m² razstavnega prostora, bo v obratu. Razstave se bodo udeležile domače tvrdke in iz tujine, zlasti iz Češkoslovaške, Avstrije, Nemčije, Ogrske, Francije, Amerike, Švedske in Danske. Za polovično voznino na velesejem zahtevajte na železniški postaji železniško izkaznico, ki jo dobite za 5 Din.

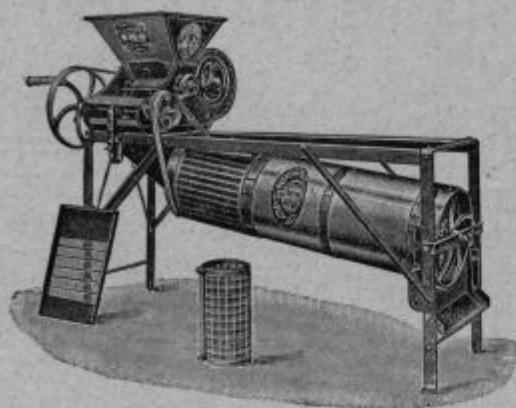
Razstava ovac in koz na jesenskem velesejmu v Ljubljani bo zanimiva zlasti za rejce teh živali, ker bodo te živalce ocenjene po strokovnjakih. Vsak rejec bo lahko primerjal vrline svojih živali z drugimi ter bo mogel točno razločevati boljše živali od slabših, kar je za vsakega rejca največjega pomena, če stremlje v reji za izboljšanjem. Razstava se vrši od 3. do 10. septembra.

Razpis službe. Gorenjska selekcijska zveza razpisuje dve službeni mesti za zadružna molzna nadziralca. Pogoji: absolvirana kmetijska šola, razločna pisava in spretnost v računstvu. Plača mesečno 800 Din in deloma prosta hrana. Lastno-ročno pisane prošnje s potrebnimi prilogami je poslati na naslov „Gorenjska selekcijska zveza, kmetijski referent, Kranj.“ Rok za predložitev prošnje je do 15. septembra t. l.

Odgovorni urednik: Fr. Kafol. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela. — Tisk J. Blasnik na nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. — Odgovoren L. Mikuš.

Čistite Vaše žito z originalnimi

„Heid“ ovimi „Trijerji“

*ki jih ima v zalogi
Kmetijska družba
v Ljubljani*

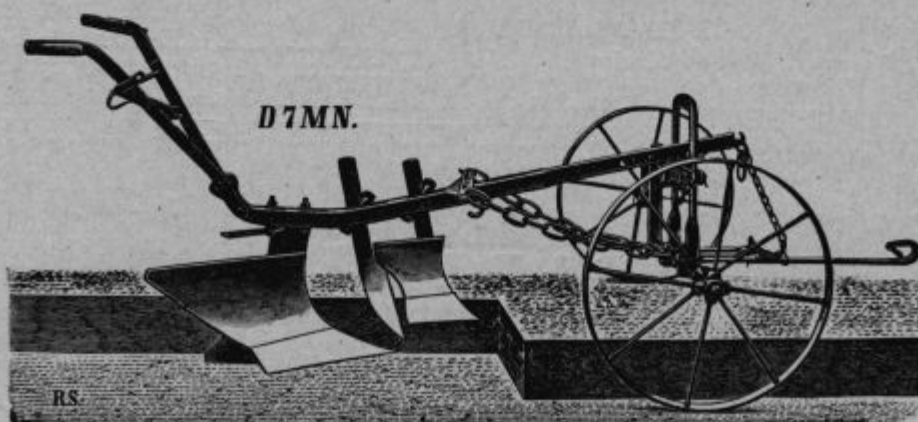
Strojne tovarne akc. dr.

N. HEID, Stockerau-Wien III.

RUD. SACK,

Leipzig — podružnica **Wien**

**tovarna po-
ljedeljskih
strojev in
orodja**

V zalogi pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Mariboru in Celju.

Kužni katar sramnice.

„... Bissulin je učinkoval pri več kot 100 živalih.“
Veter. D., Deutsche tierärztl. Wschr. 27. Jahrg. Nr. 16.

Odvračevalno postopanje: 4 svečice na eno žival Najmanjši tvorniški omot 25 svečic. Nepokvarljivo, brez duha, nedražljivo.

Bissulin se izdaja samo na živinozdravniški predpis. Knjižice s slikami bolezni brezplačno potom: H. Trommsdorff Chem. Fabrik Aachen.

Zastopnik: „LYKOS“, Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjevska ul. 8. Telef. 28-81. Vprašajte veterinarja.

Kamnoseška industrija

ALOJZIJ VODNIK, LJUBLJANA

poleg glavnega kolodvora
ustanovljena 1860

odprodaja veliko zalogo grobnih spomenikov po jako znižanih cenah tudi na hranilne knjižice.

Vabimo Vas!

LJUBLJANSKI VELESEJEM

1. — 10. sept.
1934.

1. — 10. sept.
1934.

Železniška izkaznica za 50%, popust na železnicah se dobi na vseh postajah po Din 5.

40.000 m² — 15 razstav:

glasbena — umetniška — higijenska — izseljenška — ribarska — perutnine, koz, ovac, psov — arhitektonska — „Weekend“ — hranilniška — pohištvo — radio — živila.

Festival SLOVANSKIH PLESOV.

Tekmovanje harmonikarjev.
Velikomestno zabavišče.

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lan. tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIČ-ZANKL

tovarne olja, lakov in barv

družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIČ

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine je brezdvomno

MASTIN

ki pospešuje rast, odebelitev, in omastitev domače, posebno klavne živine. — Jasen dokaz neprecenljive vrednosti „MASTINA“ so brezštevila zahvalna pisma

Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din

Lekarna TRNKOCZY
LJUBLJANA, Mestni trg 4 (Zraven Rotovža)

J. BLASNIKA NASL.

UNIVERZITETNA TISKARNA

LITOGRAFIJA OFFSETTISK KARTONAŽA

ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE

VREČICE ZA SEMENA

Najstarejši grafični zavod Jugoslavije
Izvršuje vse tiskovine najceneje in najsolidneje

USTANOVLJENA LETA 1828

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SODNA) ULICA 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 4% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 5%. **Stanje vlog 35.000.000 Din. — Rezerve 1.200.000 Din.** Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema brez prekinjenja obrestovanja. Posojila daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite na tek. računu pod najugodnejšimi pogoji. — **Blagajniške ure:** Ob delavnikih od 8—12 1/2 in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2 ure

Telefon 2847.

Brzjavlj.: „Kmetijski dom“.

Rač. pošt. hran. št. 14.257.

Žiro račun: Narodna banka

Podružnici v

Kamniku in Mariboru

Za uredništvo odgovarja: Fr. Kafol. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela.
Tisk J. Blasnika nasl. Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. — Odgovoren L. Mikuš.